

תוכן העניינים (218 עמ' 13)

המשתתפים בחוברת

- ד"ר זיוה אברון, אוניברסיטת ליל, צרפת
- גב' איילת אטינגר, אוניברסיטת חיפה
- ד"ר נורית בארי, אוניברסיטת חיפה
- ד"ר יצחק בן מרדכי, אוניברסיטת בן-גוריון בעב
- ד"ר שחר ברם, אוניברסיטת חיפה
- ד"ר עמינדב דיקמן, האוניברסיטה העברית ירושלים
- ד"ר תמר וולף-מונזון, אוניברסיטת בר-אילן
- פרופ' צפורה כגן, אוניברסיטת חיפה
- גב' רוני כוכבי-נהב, אוניברסיטת חיפה
- ד"ר ננסי עזר, אוניברסיטת קליפורניה, לוס אנג'לס
- ד"ר יהודית צויק, אוניברסיטת חיפה
- ד"ר צפורה קדר, מכללת תל-חי

ספרות עברית בת-זמננו

א. על יצירתו של יעקב שבתאי: עשרים וחמש שנה לזכרון דברים

7	זכרון דברים ליעקב שבתאי: פרספקטיבות ופרדיגמות בביקורת	צפורה כגן
23	ממלנכוליה של יחיד למלנכוליה של מעמד: משכול וכשלוך לברנר לזכרון דברים לשבתאי	ננסי עזר
31	משיח לכוד בכדור גדול של מוך: על שתי מטאפורות בסיפור 'הדוד פרץ ממריא' מאת יעקב שבתאי	רוני כוכבי-נהב
ב. פרוזה ושירה		
55	חנוך כדמות איקונית בספרותנו	יהודית צויק
79	מבעלות פאטריארכלית להתפתחות היסוד הנשי שבנפש: עיון בפואמה 'הכרת הישות' לאורי צבי גרינברג	תמר וולף-מונזון
103	בין שתי גירסאות: ארצות התן לעמוס עוז — 1965, 1975	זיוה אברון
135	על עקרון הרצף (סריאליזציה) והשלכותיו ב'פואמה הביתית' של אהרן שבתאי	שחר ברם
165	חתונת רפאים: קריאה במחזה הכלה וצייד הפרפרים מאת נסים אלוני	יצחק בן-מרדכי

□ על יצירתו של יעקב שבתאי

זכרון דברים ליעקב שבתאי: פרספקטיבות ופרדיגמות בביקורת

צפורה כגן

ספרות האגדה, המדרש וימי הביניים

183	מי אשם באונס דינה? עיון במדרש בראשית רבה, פרשה פ	חננאל מאק
207	שינויים תלויי זמן ביחס ל'אחר': על יצירת פרשה סיפורית בירושלמי	נורית בארי
229	'וראיתי לצייר בו צורות/להבין ולהורות': בחינת הזיקה בין האומנות המילולית והאומנות החזותית, בספר משל הקדמוני ליצחק בן שלמה אבן סהולה	אילת אטינגר-סלמה
תיאוריה וביקורת		
257	מבנהו של העולם הבדיוני ביצירות פתוחות	צפורה קידר
סוגיות בתרגום הספרות		
273	אנקראון על קוטב העברית: על שירי אנקראון בתרגום שאול טשרניחובסקי	עמינדב דיקמן

מאמרי הביקורת שנכתבו על זכרון דברים בעשרים וחמש השנים מאז הופעתו, פורשים לפנינו לא רק פרספקטיבות והשתקפויות רבות ומרתקות של הטקסט שלפנינו, כי אם גם את יחסי-הגומלין שבין המערכת הספרותית הקאנונית לבין היצירה החדשה והמהפכנית.

התקבלותה של כל יצירה חדשנית כרוכה בהתפוררותם של ערכים אידיאיים ואסתטיים מסוימים ובעלייתם של חדשים. תהליך התקבלותה של יצירה מהפכנית מחייב לא רק התמודדות עם חדשנותה של היצירה ועם שינויי נורמות רעיוניות ואסתטיות-לשוניות, הנראים בשלב ראשון כסטייה או כשיבוש, כי אם גם עימות עם המחבר ועם הסתירות והפרדוקסים של התודעה התרבותית שלו עצמו ושל גיבוריו – קרי: סתירות ופרדוקסים כבסיס של הקיום האנושי.

העוקב אחר התקבלות הרומן זכרון דברים (שבתאי, 1977) בשנים הראשונות להופעתו, מוצא עצמו מול מבוכתה של הביקורת; בחלקה – שתיקה, בחלקה – התייחסות לרובד הגלוי של נושא המוות, ובמיעוטה – מציעה פרספקטיבות חדשות. ואמנם, בקריאה ראשונה נדמה כי המוות הוא הנושא העיקרי, המוות עצמו, וכן ההליכה אל המוות המייצגת תהליכי התפוררות ושקיעה. לכן אין להתפלא על כך, שמרבית המאמרים בגל הראשון, אם לא כולם, מתמקדים בנושא המוות, באופנים שונים. יש שהמוות נתפש על-ידי המבקרים כתימה המרכזית והבלעדית במשמעות דקדנטית, ויש שמרכז הכובד הוא בחיים שמסביבו.

גם התחביר המיוחד בזכרון דברים עורר עניין. יש שהתפעלו ממנו והצביעו עליו כעל יסוד מרכזי במשמעות הכוללת של הרומן, ויש שדחו אותו כמסורבל וכבלתי-מובן.